

Светлина

вестник за информация, култура и народно стопанство

Урежда редакционен комитет

Телефон № 58

Издател Владо Ив. Пилев

Излиза всека Сжбота

За обявления се плаща:

За годишни, свадбени, 40 л. именни 25 лева, некролози по 50 лева; за тжровски и частни обяви на 1 стр. 80 ст. кв. см. на останалите 60 ст. Приставски и на учреждения по 80 ст. дума. В хрониката 6 л. ред;

ВСИЧКО В ПРЕДПЛАТА.

Годишен обонамент 50 лева

Ржкописи не се връщат

Адрес: в. „СВЕТЛИНА“

Г-ца Олга Панайотова

Г-н Илия Марикии

ще се венчаят на 18 того в черквата „Св. Георги“ — с. Гюргево.
Поздравленията — черквата,
Настоящето — заменя отделни покани.

Дупница, Гюргево.

Г-ца Славка Г. Зашова

Г-н Крум Н. Кузманов

СГОДЕНИ

Дупница 15 юни 1922 година.

Г-ца Бука А. Алкалай

Г-н Елизер М. Давидов

СГОДЕНИ

Дупница Дупница.

Тревожни дни

Изминаха конгресните седмици. Обществото чу думата на дружбашкия сжбор, декларацията на широките социалисти, резолюцията върху политическото положение на бжлгарските комунисти от техния конгрес. Отстрани ли се тревогата обществена? Стана ли ясно какви фактори тласкат страната в пропасти и какви са действителните народни опасности за нашето джржавно сжществувание?

Малжк кржг от обществото промишлява над големите вжпроси на днешните тревожни дни. Още по-малак брой хора са онези, които напрегат ум и нерви за да разберат размера на бжлгарското нещастие.

Тжкмо що беше настжпило известно „успокоение“, едва що се приключва аферата Врангел и беше отсрочена министерската криза, нови тревоги оповести пресата: Сжрбите дали нота до правителството за четничеството, „организирано на бжлгарска територия“. Разбира се, че нищо подобно няма. Обаче, врагжт не се грижи за истината. Той ни гнети, притиска ни. Чака своето разрешение и го-

лемия вжпрос за бжлгарските репарации, сложен на бжлгарското правителство чрез една нота — ултиматум.

Господин министжр Стамболийски извести многократно бжлгарската пролет. И не минаха няколко дена, небосклона се помрачи и днес целото гранично население е под голема угроза.

Много пжти Бжлгария е преживявала тревоги, Страшни изпитания е прекарвал трудящия се народ, но днешната неизвестност е много по-страшна и сждбоносна.

Не е вжпроса само да се избегне нашествието на чужди из нашите краища. Не е вжпроса формално до приемането и отхвжрянето на сжглашения ултиматум. С забележителното бжлгарско лекомислие може да се направи не малко нещо! Кзасе се, обаче, до нашето настояще и до бждащето на народа и джржавата.

Бжлгария е притисната здраво до стената. Нейните управници са в подозрение, че са способни на всички безумия. Делегатжт на земеделския конгрес, бившият полски министжр Витос, пред ромжнските вестници публично обяви Стамболийски за един болшеви-зиран управник, загубен за една трезвена и умерена джржавна политика. Мигар представителите на Европа са далече от оценката на Витос?

Какви са заключенията от тези факти? На Бжлгария, на бжлгарската кауза нищо не вреди тжй много, както днешната политика на дружбашите, кокетиранията им с комунистите и заимствованията на болшевишките методи. Не че в действителност е вжзможен един по-голем болшевизжм от днешния у нас, но изобщо всеки болшевизжм е символ на безпжтица.

Тая именно безпжтица отговаря на психологията на угнетените, обезверени, блуждающи народи.

Тревожните дни, които преживява бжлгарския народ налага на будното гражданство да разбере и своите тежки задачи. Време е за опомняне.

Време е да преценят и дружбашите себе си и тогава да продължат по урвестия пжт, из който са поели. Не желаят ли да се опомнят, за бжлгарския народ остават две вжзможности: да изпие до джно горчивата чаша или да се хвжрли в огжня на една борба за тжржеството на правовия ред и джржавната бжлгарска идея. Друг изход няма!

Н. А.

За Монастирските имоти.

По силата на сжздадения закон за отчуждението на монастирските имоти следваше това отчуждение да се извжрши в полза на малоземлените стопани, при спазване на една пжлна справедливост и безпристрастие. Вместо това какво става? В с. Рила, например, „зестраджии“ се явили почти всички дружбашии! Разпределението на имотите на Св. Ивана се превжрнало на разграбване, без да се страхуват нито от закона, нито от укори, нито от Божественния гнев на Рилския пустинник. Селото е просто на бойна нога. Не липсвали дори побои и насилия.

По този пжт закона за отчуждаването на Монастирските имоти не само не ще достигне целта си, напротив, той ще се превжрне в средство за партизански грабежи, които ще станат много скжпи при една утрешна промена на днешното правителство. Добре е да помият това големите „келепирджии“.

Производителните тютюневи кооперации.

Имали сме случай няколко пжти да посочваме грамадното значение на Тютюневите кооперации за тютюнопроизводителите и за самото производство. В последните две години идеята за здружението на тютюнопроизводителите намери добра почва из всички тютюневи центрове. Станимжжа, Хасково, Пловдивско, Кюстендил, Дупница, Г. Джумая, Неврокоп и пр. сжществуват по една, а нежкде по две тютюневи кооперации. Те успеха да приключат бюджетните си години с добри печалби върху деловите и внесения суров тютюн, продаден на чужди и наши фирми. Тия успехи кооперациите длжжат: 1) на добрите условия на тютюневия пазар вжобще — тжрсенето на бжлгарски тютюни, 2) на покривителствената кредитна политика на БЗ Банка и 3) на организацията.

Обаче, тютюневите кооперации в сегашното си сжстояние още не са напжлно стабилизирани. Те още не са преодолели организационните си неджзи. На чело на тия кооперации на много места не стоят подготвени кооператори.

В по-вечето случаи тютюневите кооперации са силно опартизанени. Липсва солидарност и организационни връзки между еднородните кооперации, което е едно условие за техното преуспева-

не и последен неджг: кооперациите още не са се свжрзали направо с европейския тютюнев пазар.

Тия са вжпросите, върху които требва да помислят дейците и организаторите на тютюневите сдружения, върху тия вжпроси требва да помислят всички тютюнопроизводители за да укрепят едно добро дело. С тези вжпроси щела да се занимае и конференцията на тютюневите кооперации, свиквана на 25 т. м. в София.

Нека се надеем, че конференцията ще даде нов тласжк на кооперативното движение на тютюнопроизводителите. Върху работата на конференцията ще се повжрнем след свжршването ѝ, защото за нашия край тютюневите вжпроси имат жизнено значение.

Ново административно деление.

Ежедневната софийска преса от няколко време често заговаря за комисията, която работила върху новото административно деление на Царството. От частен източник се учим, че сжгласно новия проект, предвиждали се значителни промени в сегашното административно деление. Тия промени не било изключено, да засегнат и нашия град Дупница.

Само по себе си се разбира, че този вжпрос има жизнено значение за нашия край. Дупница — окржг с околии Джумайска, Дупнишка и Самоковска, Дупница в сжстава на сегашния Кюстендилски окржг или отчислена от него и причислена към Горно-Джумайския окржг — това са три различни положения, които различно разрешават административните и други нужди на населението от града и околията. Проче, от административно гледище за населението непосредствено няма значение толкова големо кжде ще бжде административния окржжен центжр. Това е от значение за учрежденията и властите. Населението се интересува повече от устройството на сждебните райони, сждебните окржжии. Един болел вжпрос е у нас с отдалечението на Окржжния Сжд от околията при скжпите превозни средства до Кюстендил. И до толкова, до колкото на административното деление сжответствува сждебното, до толкова днес сжщия вжпрос се налага на нашето внимание.

Писали сме и други пжт, повтаряме и сега: Дупница има нужда от Окржжен Сжд или най-малко от самостоятелно отделение от Окр. Сжд. Сегашно

Цивилизация и култура.

Що, собствено, е култура? Тая дума сжздава много недоразумения. Удобните кжщи, добре павираните широки и чисти улици, водопроводната мрежа, осветлителната мрежа, канализация, училищата, болниците, градските бани, регулацията на реките, детските игрища, театри и кинематографи, читалища, заедно с луксозните питейни заведения, елегантните костюми, модата, домашния разкош, автомобилата и телефона — всичко това някои наричат култура. И пишат така: „Граджт е изразител на културността в един народ, той дава преценка за културната вжзмжжалост на гражданина. От тук се разнасят културните придобивки, значи доброто нареждане и повдигане на града е ценна придобивка в общия подем на цивилизацията (гледай в „Светлина“ год. I брой 7).“

Авторжт на горните редове, както обикновено, е смесил понятието култура с понятието цивилизация. Разбира се, това не е много голема беда, но все пак е грешка, която требва да се поправи.

В френския и английски езици, прочетох в богатата книга на Д-р Густав Стеффен — Lebens-

bedingungen moderner Kultur, че думата цивилизация и култура употребяват обикновено с едно и сжщо значение. Обаче, в огромната социалреформаторска литература думата цивилизация употребяват за означаване само на една по-назидчива, пжрвична, стопанска, правна, политическа култура, когато думата култура е запазена за да изразява по-високата етическа, естетическа и научна култура. При различните немски философи като Кант, Фихте, Хердер, Гйоте и Хумболт, срещаме сжщите стремежи за различаване културата от цивилизацията, както се различава „един назаднал и един издигнат човек, като едно начало и едно завжршване“.

И действително, произхождаща от civilis (граждански, обществен, сжграждански), думата цивилизация е особено подходяща за обозначаване на политическия, правния и стопански обществен живот, към който принадлежат еднакво класовите отношения, устройството на родовия и фамилен живот, казва Стеффен. Думата култура, от своя страна, се употребява често за изразяване резултатите от стремежията на човеческия дух към засилване неговата собствена творческа продуктивност. Очевидно, има аналогия в вждействието на човека като земеделец върху природата, за да се дава по-

вод думата култура (от solo) да придобие такжво приспособление, щото да наричаме културна работата на човек, който сам работи над себе си (вждействува върху себе си, за да се промени и усжсжршенствува) и който работи за общо благо.

Проче, разликата между цивилизацията и културата е разлика между едно средство и една цел в човеческия живот. И двете в своето развитие имат свой най-примитивен и най-зрел стадиум, на заднижавите си и сжвжршени форми.

Правейки разлика между понятието цивилизация и понятието култура, би могло да се огледа ржста на бжлгарския град и бжлгарското село в областта на цивилизацията и културата. Жив интерес представлява за всеки интелигентен читател — какво е направено за делото на цивилизацията и културата в нашето общество, крачим ли напред или нашия обществен прогрес е една химера? Тия вжпроси са част от големата бжлгарска социална и културна проблема.

Върху тия вжпроси, може би ще имаме случай да поговорим.

Сотир Янев